

Jämlik hälsa blir en av de fem viktigaste valfrågorna

Inför riksdagsvalet driver samverkansorganisationen Funktionsrätt Sverige rätten till jämlik hälsa. "Målbilden är att jämlik hälsa blir en av de fem viktigaste väljarfrågorna under valet. Vi knyter an till jämlik hälsa i valarbetet och sammanlänkar begreppet med funktionsrätt, säger Elisabeth Wallenius, Funktionsrätt Sveriges ordförande.

Målet för den svenska folkhälsopolitiken är att skapa förutsättningar i samhället för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen. De påverkbara hälsoklyftorna ska slutas inom en generation.

"Vi vet att även om hälsan i befolkningen överlag är god och utvecklas i positiv riktning, förstås med undantag för effekterna av pandemin, så skiljer den sig mellan olika grupper, säger Elisabeth Wallenius. "Bland personer med funktionsnedsättning rapporteras sämre livsvillkor, sämre levnadsvanor och sämre hälsa jämfört med personer utan en funktionsnedsättning."

Fler skattar sin hälsa som dålig

Fler personer med funktionsnedsättning skattar också sin hälsa som dålig i jämförelse med övrig befolkning. Det finns dessutom skillnader mellan könen då det är en lägre andel kvinnor än män med funktionsnedsättning som skattar sin hälsa som bra. Även tandhälsan skattas sämre bland personer med funktionsnedsättning. Inom flera områden vet vi också att personer med funktionsnedsättning riskerar försenad diagnos och därmed sen behandling, vilket leder fram till ökad dödlighet i olika sjukdomar i jämförelse med resten av befolkningen. Ett exempel är sambandet mellan kvinnor med intellektuell funktionsnedsättning och sen bröstcancerdiagnos och därmed ökad risk för dödlighet i sjukdomen. Ett annat exempel är ökad dödlighet i hjärt- och kärlsjukdom bland personer med allvarlig psykisk ohälsa.

Funktionsrätt leder till jämlik hälsa

Den som har goda livsvillkor som tillgång till trygghet och rättvisa, adekvat skola och utbildning, en meningsfull fritid, trygg ekonomi och en plats på arbetsmarknaden kommer med större sannolikhet att ha möjlighet till goda levnadsvanor och en bättre hälsa. En jämlik och personcentrerad vård, där alla människor får samma goda

tillgång till diagnostik och behandling, skapar också viktiga förutsättningar för en jämlik hälsa.

Samtliga faktorer som påverkar hälsan är också centrala i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, Funktionsrättskonventionen.

”Så länge rättigheterna inte efterföljs kommer inte heller hälsan i landet att vara jämlik, det hänger ihop”, fortsätter Elisabeth. ”Därför har vi valt ut ett antal påverkansmål inom det här området som vi kommer att jobba för under valrörelsen.”

Alla livsområden påverkar hälsan

Påverkansmålen handlar om rätt till adekvat stöd i skolan och under fritiden, om behovet av en handlingsplan för att fler personer med funktionsnedsättning ska få arbete i paritet med resten av befolkningen. Målen handlar vidare om jämlik tillgång till rättsväsendet, exempelvis i form av rättshjälp och om att stärka skyddet mot hatbrott för personer med funktionsnedsättning.

”Vi ska givetvis också arbeta för en jämlik vård, för att strukturerna i vården ska utgå från de med störst behov och inte tvärtom. Vi vill att funktionsrättsrörelsen involveras i implementeringen av personcentrerad vård, så att man tar med sig kunskaper och erfarenheter om personer med funktionsnedsättning och kronisk sjukdom. Funktionsrätt Sverige har den kunskap som krävs i arbetet för en jämlik hälsa och det är viktigt att partierna lyssnar på oss inför valet. Vi kan föreslå konstruktiva lösningar och erbjuda vår kompetens för att bidra till en gynnsam utveckling på centrala områden. En jämlik hälsa som inkluderar samtliga börjar i Funktionsrättskonventionen”, avslutar Elisabeth Wallenius.

Monica Klasén McGrath

Funktionsrätt Sverige

[Länk till Funktionsrätt Sveriges hemsida](#)